Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

Dépôt légal

LE DIRECTEUR GERANT
H T Khang

NĂM THỨ BA SỐ 149 — NGÀY 12 THÁNG 12 NĂM MẬU-THÌN — NGÀY THỨ TƯ 23 JANVIER 1929 — MỖI SỐ 0 $ 05

TIẾNG-DÂN

聲 LA VOIX DU PEUPLE 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2,80	3, 50
Ba tháng	1,50	2, 00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN.–Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Báo quán
Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số 63
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

> Trời đã bảo tồn nước ta cho tới ngày nay, ấy là về trước trời không diệt nước ta; như quả về sau này ta bị diệt, tội ác ấy chính là tại bọn chúng ta.
>
> (TÔN-VĂN)

MỘT ĐIỀU MÊ-TÍN RẤT HẠI CHO DÂN-TỘC

II

Cái lợi-hại của thuyết « Tiên-Rồng »

Trước đã nói về nguyên-lai của thuyết «Tiên-Rồng». Còn cái lợi hại của nó thế nào ta cũng nên xét. Xin nói trước rằng bàn lợi hại đây là đứng về phương-diện chủng-tộc.

Cứ xét cái nguyên-lai thì thấy rằng thuyết «Tiên-Rồng» vẫn là có lợi. Trước khi cái thuyết quân-quyền thiên-mệnh phát-sinh thì ông quân-chủ lấy đó mà phân-biệt mình với nhân-dân để biện hộ cho cái địa-vị cao quí của mình. Hai mươi đời vua Hồng-vương đều là hậu-duệ của «Tiên-Rồng» cả.

Nói về chủng-tộc thì tổ-tiên ta từ phía bắc tiến mãi xuống nam, các thứ dân thổ-trước như Mường, Mán, Mọi, Chàm, vì cái lẽ liệt-bại mà phải lùi dần về nam và lên núi, mà chủng-tộc ta thì một ngày một bành-trướng mãi ra. Lấy con mắt duy-vật mà quan-sát thì đều ấy chẳng qua là vì cái tình thế tự-nhiên và cái nhu cầu sinh-hoạt nó xu đi như vậy, không thể có cái gì ngăn cấm được. Song cái thuyết «Tiên-Rồng» vì khởi-kiến bảo-trì quyền-lợi mà phát-sinh ra đó, trở lại nó lại làm cái mối kích-thích hăng hái cho người mình, khiến lại thêm mạnh cái chí tiến thủ và cái lòng mạo-hiểm. Cái thuyền đương thuận nước xuôi dòng, mà có gió thêm vào thì đi càng thêm chóng, cái lợi của thuyết «Tiên-Rồng» cho chủng-tộc ta ngày xưa chính như cách ấy.

Nhưng cái lợi ngày trước đó chính là cái hại ngày nay. Từ khi ta phải bỏ cái chính-sách bế-quan tỏa-cảng mà tiếp xúc với tây-dương thì cái tình thế ưu-thắng của ta đối với các chủng-tộc kém hèn, thốt nhiên chuyển sang cái tình thế liệt-bại đối với các dân-tộc Âu-tây. Tình thế tuy có đổi thay, mà tâm-lý mê-hoặc của người mình còn cứ y-nhiên tồn-tại. Người ta thì khoa-học phát-triển, cơ-khí diệu-tinh, mà mình thì cầu thả nhân tuần, trước sao rày vậy; người ta thì tàu lớn súng dài, như sóng dồn như sấm dậy, mà mình thì ngâm hoa suốt tháng, vịnh nguyệt trọn năm; như vậy mà không tự biết mình, cho đến khi máy tàu rầm rầm bên cạnh và tiếng súng bắn sát bên tai, mà vẫn cứ tự-tại «rung đùi», không hề tính được mưu gì đối phó. Cái nguy-cơ đã tày trời như vậy mà vẫn tự phụ mình là lễ-nghi, là văn-hiến, là con Rồng, là cháu Tiên, cho các «dồ ấy» là yêu-quỉ gian-tà, cho rằng các giống «tây-di»

Kinh-nghiệm một lần thống-khổ như thế, tưởng rằng tỉnh lại mà liệu cách vãn-hồi vận-mạng, ai ngờ mê vẫn cứ mê, các óc «tự phụ tiêu-cực» vẫn không khác trước. Trải hơn nửa thế-kỷ, biết bao nhiêu là hiện-tượng oái oăm bày ra trước mắt bên mình, biết bao nhiêu là sự-tình bi-thảm làm cho ê-chề đau đớn, thế mà trong đầu não người mình vẫn tự hồ như không có gì dao-động, trong tâm-lý người mình vẫn y-nhiên chẳng chút chuyển-di. Đến ngày nay là đã đứng vào cái cảnh-địa tột ngả cùng đường mà vẫn còn «Tiên-Rồng»! «Tiên – Rồng»! nói không mỏi mồm, viết không chán bút.

Bọn lão-hủ khiếp nhược thấy khí-lực mình không đủ chèo chống với cái cuộc thế nguy nan thì vịn lấy thuyết ấy để tự-ủy, hoặc than suông thở trống, bọn ấy như thế đã đành, ta không đủ trách. Đến như những bọn gọi là «thanh-niên tân-tiến» một rằng «ái-quốc», hai rằng «ái-quần», thế mà cũng cứ nay vang trách đồng-bào sao để nòi giống «Tiên – Rồng» tiều-tụy, mai xướng lớn rằng nòi giống «Tiên-Rồng» không thể nào diệt-vong. Ôi! «Nòi-giống «Tiên-Rồng» sao đến tiều tụy», cứ trách như vậy mà chẵn-khởi nòi giống được hay sao!

Xã-hội ngày nay là cái xã-hội kinh-tế cạnh-tranh, không lúc nào là không bày ra cái đấu-trường náo-nhiệt, có thể đem cái mê-tín «Tiên-Rồng» ra mà chống với cái thế-lực vĩ-đại của kinh-tế không? Không những nó tuyệt nhiên không thể giúp cho ta một chút sức nào mà nó lại mê-hoặc lòng người, khiến chỉ mơ-tưởng về cái quá-khứ «lù mù» mà không để tâm-trí xét đến cái hiện-tại đau đớn và cái tương-lai nguy-hiểm. Cái tình-cảnh của xã-hội ta ngày nay mà đồi-tệ đến thế này, thực cái mậu-thuyết «Tiên Rồng» mang một phần lỗi lớn vậy.

(Còn nữa)

Ngộ – nhân

VĂN-UYỂN

Cảm tác

Đốt ngọn đèn khuya ngắm ngọn đèn,
Chữ tài, chữ mạnh khéo cùng ghen.
Cháy gan bền vững vàng nung lửa,
Rõ mặt thanh cao nước đánh phèn.
Giữ đó hãy còn lề giấy rách,
Rồi đây được thử tiếng chuông mèn.
Đợi thời ta hãy dàng tay bước,
Cơ hội xây vần cũng có phen.

Người gieo giống

Thương người nên phải nhọc chân tay.
Nước mắt, mồ hôi tròn tháng ngày
Hạt ngọc gieo ra, nào có dễ
Giống vàng giữ đặng ấy là hay.
Lúa mong tốt mãi trời mong thuận,
Cỏ phải bừa đi, đất phải cày.
Cơm trắng ngồi xơi ai có biết,
Công lao trăm đắng lại ngàn cay!

Nhắn bạn đồng tâm

Tâm sự vài hàng mượn bút hoa,
Gởi lời nhắn nhủ chị em ta.
Có tiền khiến được tiên hay múa,
Để dát còn hòng bụt vất ra.
Sợ phá nhà chay nên trấn quỉ,
Chớ nghe thầy bói phải đơm ma.
Dòng thần và tiếng, không thiêng cùng....
Cầu nguyện ai ơi! phật ở nhà.

HÀ HẢN TỬ

GIÁO DỤC

Ý-TƯỞNG BÀ MONTESSORI VỀ GIÁO-DỤC

(Tiếp theo)

Bà Montessori nói rằng: « nghĩa chữ sinh là hoạt động. Muốn hoạt động, phải có tự do. Đứa trẻ con nào trong tâm hồn cũng có một cái « mầm » tư cách. Tư cách ấy, nếu mở mang được tự do, thời dần dần thành được một tư cách đặc biệt. Trong xã hội, tư cách đặc biệt càng nhiều thời văn minh càng thịnh, tiến hóa càng chóng. Bởi thế, trong phép giạy trẻ con, phải biết xét khiếu riêng của đứa trẻ. Xét biết được rồi, thời phải bỏ hết những cách ràng buộc có thể làm ngăn trở sự mở mang của khiếu riêng nó. »

Trong phép giáo dục cũ, có nhiều đều làm ngăn trở khiếu riêng của đứa trẻ. Những đều ấy là: ông thầy, cái ghế ngồi chung (banc) và cách thưởng phạt.

Trong lớp học, một mình ông thầy hoạt động, còn cả học trò thời chỉ ngồi yên; một mình thầy nói còn cả học trò thời chỉ nghe; học trò đối với ông thầy thời sợ, không dám tỏ ý kiến riêng của mình; còn ông thầy thời bắt hết cả học trò phải làm theo đều mình muốn. Như thế, học trò dở tức ông thầy dở, học trò giỏi tức ông thầy giỏi, nghĩa là tâm hồn học trò tức tâm hồn ông thầy. Rốt cục lại, ông thầy mệt, học trò buồn, kết quả thời chỉ được mấy chục tâm hồn « nô lệ ».

Lúc xưa, học trò thường mắc bệnh, nhất là bệnh vẹo xương sống (scliose) và bệnh cận thị (myopie). Về sau, nhờ sự khảo cứu của khoa học, nên biết rằng những bệnh ấy sinh ra bởi ghế ngồi chung đóng không đúng phép. Ngày nay, đóng ghế ấy thời phải chiếu theo kỷ luật của nhân loại học (anthropologie và sinh lý học (physiologie), để cho hợp với thân thể đứa trẻ và để xương thịt đứa trẻ khỏi mệt. Như thế, sánh với buổi xưa, cũng một đều tiến hóa thiệt. Nhưng phải biết rằng trong lớp học, nhất là trong lớp học trẻ con còn nhỏ tuổi, cái ghế ngồi chung tuy đóng có đúng với vệ sinh bao nhiêu cũng là một vật tù túng cho đứa trẻ. Đứa trẻ hoạt động không được tự nhiên, sinh mệt, sinh mỏi, chỉ vì cái ghế ngồi chung. Cái ghế ngồi chung trong lớp học chẳng khác gì cái cũm trong nhà pha.

Ngày nay, giáo dục hay dùng thưởng phạt. Thưởng phạt quanh năm rồi cuối cùng lại có lễ phát phần thưởng làm rất long trọng. Không biết rằng cách thưởng phạt trong tinh thần cũng như cái ghế ngồi chung trong hình thức, nghĩa là một cách ràng buộc tinh thần đứa trẻ. Có thể thiệt. Đứa trẻ, vì phạt mà sinh sợ, đã sợ thì phải nô lệ ông thầy. Đứa trẻ vì thưởng mà sinh mong, đã mong cũng phải nô lệ ông thầy. Sợ thì mất vui đã đành, nhưng mong cũng chẳng vui gì. Mà hoạt động có vui, thời mới hay, mới bền. Chỉ hoạt động như khiếu riêng mình thích thời mới vui. Đã vui rồi thời không cần có thưởng phạt.

Đó là kể qua những cái tệ lớn trong phép giáo dục cũ. Muốn tránh những cái tệ ấy, thời phải:

1) Trong lớp học, phải để trẻ con hoạt động tự do; tự do nghĩa là đi lại, đứng ngồi, làm lụng, theo khiếu riêng nó. Những sự tự do ấy phải có giới hạn: lấy công lợi trong lớp làm giới hạn. Nếu có đứa nào làm ồn ào quá trong lớp hay làm hại đến một đứa khác, thời ông thầy phải can thiệp. Trong những nhịp ấy, ông thầy phải nhớ rằng những đứa trẻ hay phá đám trong lớp là những đứa uất bức, có đều không mãn nguyện, có việc ngăn trở sự hoạt động tự nhiên của nó. Bởi thế, nếu vì công ích của lớp học mà phải can thiệp, thời cũng không nên hất hủi nó, chỉ nên dùng cách làm cho khỏi hại đến cả lớp học là đủ, phỏng thể như để nó riêng ra một nơi rồi đưa cho nó những vật nó muốn.

2) Trong lớp, phải bỏ hẳn cái ghế ngồi chung. Nên làm ghế ngồi riêng (chaise) cho học trò. Ghế ngồi riêng ấy cũng phải theo mực thước đúng với vệ sinh. Mục đích của ghế ngồi riêng là để đứa trẻ xê đi xích lại cho được tự do. Không phải thế mà thôi, hết cả các vật dùng trong lớp như bực thềm, cửa khoa tủ, cột để treo áo và để gác mũ v. v. cũng phải làm thế nào cho trẻ con dùng được dễ dàng. Bởi thế, lớp học của bà Montessori gọi là « nhà ở của trẻ con » (case des bambins).

(Còn nữa

T. D. N.

Sách cấm

Mới có nghị-định quan Khâm sứ Trung-kỳ cấm lưu-hành, phát mãi tàng trữ quyển sách NUÔN THI DƯỢC Ái mã [?] cách mạng lược sử, của *Tân thanh niên tùng thư* xuất bản tại Saigon.

Hài đàm

CÁI DANH CÓ CHỤP ẢNH ĐƯỢC KHÔNG?

Một nhà thế gia nọ có hai người con. Người anh là người trung hậu, học hành thông thái và nhân cách cũng tốt, song cốt giữ nề nếp con nhà thi lễ, ở nhà làm ăn thường thường. Còn người em thì thông minh lanh lẹ, theo đường tân học cũng đủ ứng đối những câu thường dùng, song có tánh tự-đại và lòng tham giục, thấy ai làm được cái gì cũng muốn làm theo, đầu tiên làm việc các sở, rồi bỏ đi buôn, được ít lâu lại xoay về thực nghiệp, mỗi một lần thay đổi thì cậu ta đi vận động và đăng quảng-cáo, cùng thuê các nhà nhật trình cổ động này nọ, dụng công cũng nhọc mà người ta vẫn cứ không tin cậu, không rõ vì sao.

Một ngày nọ về thăm anh, hai anh em ngồi nói chuyện với nhau, người anh biết tánh em mình, đã nhiều lần răn bảo mà không nghe, nhân nói rằng:

— Chú mấy lối làm ăn ra thế nào?

— Thời mạng thế nào mà làm gì cũng hỏng mãi, anh ạ.

— Tôi đã nói, chú bỏ cái tánh ham danh trống đi mới khá được.

— Anh nói thế, ở đời bây giờ mà không có cái danh thì làm gì được, kìa anh không thấy người ta có tòng tin là rành những người có danh cả sao?

— Phải, nhưng chú tưởng mấy người đó có phải làm như chú, cứ đi tìm cái gì có danh mà chụp lấy hay sao? cái gì cũng có thực mà sau mới có danh. Thực là cái hình, danh là cái bóng, các người đó cũng trải bao nhiêu cay đắng khổ sở, mới có chút danh là danh ở trong xã hội ta đó thôi. Nhưng mà cũng đã khó thế, huống là.....

— Anh chưa rõ đó, đời bây giờ khoa học phát minh, có cái gì là làm không được, lọ là cái danh. Anh không thấy chụp ảnh hay sao? Một con rận mà phóng đại ra bằng con voi cũng được. Thực có nhỏ thì ta phóng đại cái ảnh ra chớ gì. Bởi thế nên cách tôi làm là theo lối phóng đại đó.

— Chú nói bướng quá! con rận mà phóng đại ra cho cái ảnh bằng con voi thì người ta cũng gọi bằng con rận, chớ ai gọi rằng voi sao? vì cái cốt nó là con rận.

— Vẫn thế, nhưng cũng là con rận lớn chứ.

Trách-thiện

KHOA HỌC TẠP TRỞ

CÁC PHÉP CỨU NGHIỆM THƯỜNG DÙNG TRONG Y-HỌC TÂY PHƯƠNG

(Tiếp theo)

IV. — Nói về nước tiểu

Nhiều người không thông-hiểu sinh lý học (physiologie) tưởng rằng: nước tiểu là thứ nước thường, cũng như nước lã. Tưởng như thế là sai. Trong nước-tiểu có nhiều chất. Các chất ấy là những vật ô-uế của thân-thể không dùng được, phải tống ra ngoài. Nếu thân-thể tống ô-uế ra không hết, thời phải sinh bệnh. Bởi thế, xét nước tiểu thấy số của các vật ô-uế dầm xuống, thời đoán được bệnh-căn. Lại có khi những vật bổ cần dùng trong thân-thể không đáng bỏ đi mà cũng tống ra; như thế, vì thân-thể có bệnh. Xét nước-tiểu thấy có những vật « bất thường » ấy cũng có thể đoán được bệnh-căn. Vậy, khảo cứu nước-tiểu phải xét các vật « bất-thường » (chất bổ) và các vật « thường » (chất ô-uế).

Nói về các vật « bất thường »

1) « *Tìm chất lòng trắng trứng* » (albumine).

Trong thân thể có một chất rất quí, chữ Pháp gọi là albumine. Chất ấy giống như « lòng trắng trứng ». Người lành mạnh không có chất ấy trong nước-tiểu. Khi nào thận (rein) có bệnh, thời trong nước-tiểu có chất ấy. Ai có thông hiểu sinh lý học cũng biết rằng thận là máy-lọc (filtre) của thân-thể. Máy ấy tốt thời chỉ tống ra ngoài những vật xấu (các chất ô-uế), mà giữ lại những vật tốt (các chất bổ). « lòng trắng trứng » là một vật tốt; nếu «máy-lọc» tống chất ấy ra ngoài, nghĩa là có trong nước tiểu, thời là máy hư.

2) *Tìm « chất đường »* (sucre)

« Chất đường » là một chất bổ cũng như « lòng trắng trứng »; nước tiểu của người lành mạnh không có « đường ». Nếu có, thời có bệnh. Nếu có nhiều, thời là bệnh « đái ra đường ». (diabète). Nguyên nhân của bệnh này phiền lắm, không phải nhà chuyên-môn không cần biết.

1) *Tìm « chất mật »* (bile).

« *Chất* mật » là một chất sinh bởi gan (foie). Mật ở gan chảy xuống tiểu-trường làm nước tiêu hóa cho đồ-ăn thuộc về chất mỡ. Trong khi lành mạnh, trong máu không có mật. Nếu gan có bệnh, thời mật chảy vào máu, rồi theo nước-tiểu mà ra ngoài. Bởi thế, xét nước-tiểu thấy có mật thời đoán được bệnh căn của gan.

4 *Tìm « máu » và « mủ »*.

Trong khi lành mạnh, nước-tiểu không có máu và mủ. Hoặc máu có bệnh, hoặc thận có bệnh, hoặc bong-bóng (vessie) có bệnh, thời thường thường trong nước tiểu có máu hay mủ. Bởi thế, xét nước tiểu thấy có máu hay mủ cũng đoán được một bệnh căn của thân thể.

Nói về vật « thường »

Trong nước tiểu có nhiều vật « thường », nhưng trọng yếu thời chỉ có hai: « muối » (chlorure de sodium) « uya rê » (urée).

Một ngày (24 giờ), một người lớn, lành mạnh, ăn uống thường thường, đái ra chừng 10 grammes « muối ». Muối ấy là muối theo đồ ăn vào tì vị, thừa, thân thể không dùng hết, phải tống ra ngoài. Nếu vẫn ăn uống thường thường mà số muối trong nước tiểu dầm xuống, thời phải sinh bệnh. Sinh bệnh là vì « muối thừa » ấy không ra được, phải đọng lại trong thân thể, rồi sinh « thũng ». Có bệnh « thũng », thầy thuốc cấm không cho ăn đồ mặn, là vì thế.

Một ngày, một người lớn, lành mạnh, ăn uống thường thường, đái ra chừng 20 grammes « uya rê ». « Uya rê » là một chất đạm, tức là ô uế của các đồ ăn thuộc về chất

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN
HÚT THUỐC LÁ
JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Cái tâm lý của hai người cảnh sát

Ngày chủ nhật 13 Janvier, hồi 8 giờ mai, ở đường Đông-ba ngay trước đình phường Đệ-nhất thấy một người ăn mày, thân thể chỉ còn da bọc xương, hai chân bị phải mấy cái nhọt thật lớn dục làm cho phù to lên. Người ấy nằm rên rỉ kêu trời van đất, cặp mắt lờ đờ trông rất thê thảm. Một người cảnh sát (cu-lít) đến hỏi có thể đi được không thì người đem đi nhà thương cho mà nằm. Người ăn mày chỉ hai cái chân và lắc đầu ra dấu đau lắm không thể đi được. Hiểu ý sinh động lòng, người cảnh sát định gọi xe cho đi. Rủi đâu trong đường gần đó có một người cảnh sát nữa chui ra đến hỏi việc gì? Người kia kể rõ tình cảnh của người ăn mày và ý mình định cho nghe.

Người cảnh sát mới này nghe xong câu chuyện thì sắc mặc đổi ngay, miệng chửi: « đau chi mà đau, ai cho mi nằm đây, đi mau đi. » Rồi lấy roi đánh người ăn mày. Nhưng người ăn mày đi không được, phải chịu để họ kéo bừa đi. Đối với người tật bệnh đau khổ mà tâm lý hai người cu-lít khác nhau như thế, ai tốt ai xấu, công chúng nghĩ xem.

Th. S.

Ông già 40 hiếp gái lên 5

Hôm 14 Janvier vừa rồi trong kinh thành Huế có xảy ra một vụ ác-dâm rất là ghê gớm.

Tên T. trạc 40 tuổi làm nghề kéo xe, ở chung với tên V. là bạn đồng nghiệp. Chiều 14 nhơn khi vợ chồng tên V. đi khỏi, tên T. ở nhà một mình với đứa cháu gái tên V. mới 5 tuổi, bèn dỗ đứa bé, hứa cho nó một xu, rồi bồng nó để lên giường mà hãm hiếp.

Khi người nhà về thấy nơi đứa bé máu ra lai láng, hỏi thì nó khai thiệt đầu đuôi. Người nhà bèn lên trình sở Hộ-thành rồi chở đứa bé đi nhà thương; còn tên T. đã bị tống giam.

Thật là một điều đại-ác nghe đến phải rùng mình. Thương hại thay cho đứa bé! Tên T. như thế thật là táng tận lương tâm.

Khách qua đường.

đạm. Nếu số « uya rê » của nước tiểu dẫm xuống, thời ô uế ấy đọng lại trong thân thể. Ô uế là một vật độc; nếu nó đọng lại trong thân thể, thời thân thể bị « thuốc độc ». Bị « thuốc độc » cách ấy nhiều khi phải chết.

Xem như thế thời xét vật « thường » của nước tiểu cũng biết được nhiều bệnh căn lắm.

(Hết)

Trần-đình-Nam

THỪA - THIÊN
(BÀN-MÔN)

Một việc phải

Ở làng Bàn-môn thuộc huyện Phú lộc có một họ Trần xưa nay phụng tự cũng theo cách thường lối thôi lắm. Nay người trong họ đã biết sự phiền phức và lãng phí là hại, nên họ đã sửa nhà thờ lại thiệt rộng rãi, theo kiểu mới để làm chỗ hiệp tự.

Nếu mà gia tộc nào cũng hiểu cái tiện lợi của sự hiệp tự như vậy thì thực hay lắm.

Ưng-thạch-trung

THANH-HÓA

Sở Liêm phỏng nên chú ý

Một sòng bạc mới tổ chức ở phố Lò chum, Thanh-hóa, mà ông Cẩm Thanh-hóa không biết. Mấy tay bợm bạc này đã làm cho nhiều người thất thổ vong gia, thế mà chúng vẫn nghênh ngang, rộn rịp nơi thị thành, vậy những kẻ thương đời có lẽ nào nhắm mắt làm ngơ được. Mong rằng nha Liêm phỏng lưu ý đến cho.

Thương đời

(ĐÒ-LÈN)

Tình cảnh người buôn muối

Khắp hạt Hà-trung, đến đâu cũng thấy nhân dân than van về nỗi muối đắt, duyên do bởi mấy cớ sau này:

Một thầy thông đoan kia hay tự xưng là cụ, hay lợi dụng mấy lũ buôn muối: muối thì đã có giá nhất định hoặc 3$61 hoặc 3$76 một tạ, tùy khi cao hạ, nhưng mỗi khi ai muốn mua muối, thì phải vào nhà cụ nói trước, mỗi tạ muối ít ra cũng phải 1$00 hoặc 0$70, 0$80 ngoại, nếu không thì cụ lại viện lẽ rằng muối hết, hoặc mua mười tạ mà cụ chỉ bán cho một tạ thôi. Nghe đâu cụ có nuôi một người bọc trò để giúp việc giấy má sổ sách, nên phải lấy tiền ngoại để cung cấp cho người ấy nữa. Cụ thông xong rồi, bọn lính đoan cũng tìm cách hành hạ nữa; ai mà có gì cho họ, thì lấy được muối ngay, nếu không thì phải đợi mất thì giờ, nên ai cũng tìm mối đút trước để chúng cân muối cho ngay. Thành ra mỗi tạ muối, tính cả tiền ngoại, tiền có cấp giá ngót 5$00. Người buôn muối mua đã cao như vậy, tài nào giá chả nhắc mãi lên.

Cái «điếm-chính» ở nước ta đại khái chỗ nào cũng như vậy cả.

X.

NGHỆ-AN
(PHỦ-DIỄN)

Ngư hàm thương-hội giải tán

Ngày 1 tháng giêng tây vừa rồi, ban kiểm sát đạt giấy Đại-hội-đồng tính sổ tất niên, có ông Hội-trưởng và ông Thanh tra của hội tới nhà hội quán dự Đại hội đồng. Hôm đó các cổ đông đồng tình xin giải tán, không biết vì cớ gì. Nhưng tôi đây cũng là một người trong hội, không có quyền gì, vì số tiền vào ít, thời nói hay cũng không ai nghe! tôi thiết tưởng rằng hội này giải tán là tại các nhà cổ đông đại tư bản trong hội. Lúc ban đầu mới lập hội, các ngài vẫn nói rằng: Lập hội ra để giúp đỡ kẻ nghèo có công việc làm ăn, một cây làm chẳng nên non ba cây giụm lại nên hòn núi cao. Vui vẻ thay!! các ngài lại ký giấy tuyệt nhượng lợi quyền nghề làm nước mắm cho hội; nhưng được hơn một tháng, kẻ thời làm giàu nơi họ, người làm giàu nơi kia, được ít lâu các ngài đem về nhà làm như cũ. Vậy thời các ngài chỉ làm hại những người nghèo. Thậm chí có người bán cả nhà cả đất có bao nhiêu vốn liếng vào hội cả. Nghĩ rằng: một vốn mười lãi, ngờ đâu các ngài xử như vậy! hay cũng tại các ngài, giờ cũng tại các ngài, như thế có đáng không???

Bây giờ việc đã qua. Nay giải tán, ông Hội-trưởng cử hai người đại tư bản trong hội được quyền phát mãi hàng hóa và tài sản. Mong rằng ông Hội trưởng bớt chút thì giờ trông ngó cho luôn, và các ông đại tư bản trong hội phải mực về cân cầm, đừng tư vị ai để cho hội được nhờ. Mong lắm thay!!!! mong lắm thay!!!!

Một người trong hội lại cáo

QUẢNG-NAM
(TIÊN-PHƯỚC)

Chia thịt làng

Xưa nay làng An Xá về việc cúng lễ cần biếu phiền phức lắm, hễ có lễ gì, làm một con heo, kính biếu hết cả. Bấy lâu ông Chung-Sửu làm Lý-trưởng, đã tính dẫm được đôi ba lễ, hễ tới lễ thì cúng chay cả, cho nên trong làng nhiều ông hào mục không bằng lòng về sự dẫm cúng lắm. Nghe đâu, đến lễ 25 tháng chạp đây có người đi bàn với mấy ông làng, bắt phải cúng heo không được cúng chay như trước nữa.

Ôi! Cúng chay thì sao? Vì cúng chay thì không có phần cần, mà phần cần có phải ít đâu, có người chia ra được năm bảy phần, mà dân thì chỉ được gặm xương!

Tùng-long

VĨNH-ĐIỆN

Một nạn ô tô ghê gớm

Ngày 11 Janvier, hồi 4 giờ chiều, ở gần Vĩnh-điện có xảy ra một cái nạn ô tô ghê gớm. Một chiếc xe con chở khách của ông L.. ở Hàn chạy vào Phố, một chiếc xe camion hiệu Phú-nguyên ở Phố chạy ra Hàn do tên sốp phơ phụ cầm máy. Đến gần Vĩnh-điện hai cái gặp nhau, tên cầm lái phụ xe P. Ng. líu quíu va ngay vào cây ở phía tay trái; xe ở Hàn cũng đâm ngay xuống ruộng về bên tay trái. Thế ra hai xe lỗi cả hai. Trên xe Phú-nguyên có hai vợ chồng ông nghè Ủng, làm Thừa phái tỉnh Quảng Nam được bổ đi lại Phú yên, về Huế thăm nhà. Mới ở nhà lên xe đi được 3 cây số tới đó bị nạn. Ông Nghè Ủng vỡ đầu chết ngay lập tức, còn bà vợ thì bị trọng thương, hành khách cũng có nhiều người bị thương nữa. Được tin có các quan tỉnh và Sơn đầm Faifoo lên làm biên bản và giam mấy người cầm lái.

Lâu nay trên các báo hằng ngày đều nói rõ cách hành động khinh suất của bọn sốp phơ, mà cái nạn ô tô mỗi ngày mỗi có, cái nào nghe cũng lấy biên khám, thế mà người chết tai nhiều mà phần nhiều thì cứ cho rằng lỗi tại người chết!!

Một người đi xe lại cáo

CẢI CHÍNH

Kỳ báo số 141 mới rồi, trong bài « vụ kiện tấn kịch mới » về mục thời sự Bắc Kỳ M. Hiền là học trò thương mại, mà in lầm là M. Lung. Vậy xin cải chính.

Vật lâm Rue Tân-hưng Phú Thọ

SÁCH MỚI

Bản báo mới nhận tặng:

1) SÁCH THUỐC GIA TRUYỀN ông Hoài-nam Nguyễn Hiền xuất bản, giá 0$15, bán tại các hàng sách Hanoi.

2) VỆ SINH KIẾN YẾU, ông Trương minh Y xuất bản tại Saigon giá 0$60.

NAM-KỲ

SAIGON

Ông ALBERT THOMAS mai đến mốt đi

Hôm qua bản-báo đã đăng tin rằng ông Albert Thomas sẽ đến Saigon nội trong ngày chúa nhựt, song mai lại thứ hai thì ngài đã đáp tàu thẳng về Marseille. (1)

Đi ngang Saigon, chớ không phải là ghé lại.

Ngài đi ngang qua hay là ghé lại, cũng chẳng ích gì cho anh em lao-động nước Nam ta.

Người mà đã có tàu trận đi rước từ bên Quảng-đông về đây, thì đâu có thèm ngó ngàng chi đến thứ lao động An-nam là thứ tội Liệt quốc chưa từng biết tên.

Ấy vậy, cuộc nghinh tiếp, tiệc trà của một hai ông bạn đồng nghiệp chắc sẽ để dành lại năm sau.

Than ôi! dân thuộc-địa là dân thuộc địa! Cái nghĩa nó đã rõ ràng như thế ấy, sao mà lại còn một ít người hay có cái cuồng tư, vọng tưởng làm cho chúng ta cũng phải nặng lòng thêm.

Thật họ khéo làm rộn thôi! Anh em lao động An-nam há lại khờ dại chi mà không biết cái phận của mình là từ mai chí tối đổ mồ hôi, sôi nước mắt mà ôm mãi lấy khối buồn chung của tất cả người Nam-Việt, chớ chẳng phải riêng chi một mình lao động.

Biết bao giờ cho hết thảy người Annam biết rõ: muôn việc đều ở nơi mình, bao nhiêu hy vọng của mình, phải để ngay vào mình, chớ đừng có trông ai hết? Phần như mình đã biết tự cường, thì hội Liệt-quốc ở Genève có xa ngái chi đâu mà phải nay trông mai đón ông Albert-Thomas như thế.

Song tôi chỉ sợ e mình qua đến Genève, thì cũng chẳng khác chi ông Albert Thomas ghé lại Saigon thế thôi.

D. V. K.

(Thần-chung)

(1) Ông đi Singapour rồi sang Java, rồi mới về Marseille.

BIÊN-HÒA

Cái khổ của nhà lao động

Ngày chủ nhựt 6 Janvier 1929 nhơn rảnh việc ký giả đi Long thành chơi, đi vừa tới ngang chợ, ngó vào trường học thoạt thấy một bọn dân lao động ăn bận đồ bắc chừng 60 người, nào là chiếu, nào là chăn, nào là trách trã nấu cơm kho cá, đang ngồi trong trường học Long thành mà ngó ra. Ký giả không hiểu duyên cớ làm sao, mới ngừng bước lại mà hỏi. Mấy người ấy trả lời rằng: « khổ lắm thầy ơi!! Nguyên là ngày tháng giêng Annam có thầy Nguyễn-tấn-Kiềng kêu là sáu Kiềng quê ở tỉnh Vĩnh-long, đi ra ngoài huyện Kỳ anh thuộc tỉnh Hà-tĩnh mộ chúng tôi vô trong này làm công việc với thầy, chúng tôi nghe lời thầy nói ngon ngọt cho nên chúng tôi đi theo. Khi thầy ra ngoài chúng tôi thì thầy đi mộ dân mà không đủ bằng cớ, quan chủ tỉnh Hà-tĩnh đòi bắt thầy, thì thầy biểu anh em chúng tôi xuống ghe trốn mà đi chớ không có ký tên điểm chỉ gì hết. Khi đi với thầy thì thầy cho chúng tôi mượn mỗi người là 3$00. Khi vô tới trong này thì thầy tính cho chúng tôi mỗi người 7$00 tiền hành phí nữa, cọng là 10$00. Thầy có hứa với chúng tôi rằng số tiền ấy thì thầy cho đứt chúng tôi, có dè đâu thầy đem vô sở Đất đỏ ở Long thành làm được 3 tháng thì thầy tính trừ số bạc 10$00 của mỗi người đã nói trên. Kế đến tuần tháng 7 Annam anh em chúng thu xếp được mỗi người vài ba chục đồng bạc gởi về cho vợ con, vì chúng tôi dốt nát nên cậy thầy gởi giùm, thì số tiền đó thầy cũng xài hết chớ thầy không có mua mandat mà gởi giùm cho. Đến tuần tháng 9 Annam thầy đem chúng tôi vào thế cho chủ sở Đất đỏ mà làm cu-li có kí ước của sở. Chúng tôi không chịu, có kêu nài tới quan chủ quận Long thành thì thầy có làm cho chúng tôi một cái giấy hẹn tháng chạp thì sẽ cho chúng tôi đi về xứ sở, trong giấy ấy có quan chủ quận Long thành làm chứng.

Nay trong sở Đất đỏ hết công việc mà thầy sáu Kiềng thì về ngoài Long thành ở, chúng tôi làm với thầy đã ba tháng rồi mà thầy không phát tiền, bây giờ chúng tôi tiền

TUYÊN BỐ THÀNH LẬP

NAM-ĐỒNG-ÍCH CÔNG-THƯƠNG HỘI

Công-ty vô danh vốn **100.250$**

Chính hội tại phố Maréchal Foch VINH

Chi điếm tại THANH HÓA và HANOI

Kỳ Đại hội đồng thành lập lần thứ hai ngày 2 Décembre 1928 đã bầu Ban trị sự (6 người) và Kiểm sát (2 người) để tấn hành việc Hội, hiện đã bắt đầu chế và bán các thứ cá mắm, các thứ gỗ và các việc thầu khoán.

Theo điều lệ khoản thứ sáu, còn một nửa số tiền cổ phần, phải nạp hết trong hạn hai tháng kể từ khi thành lập (nghĩa là từ 2 Décembre 1928 đến 2 Février 1929). Vậy xin nhắc các ngài Cổ-đông chớ mà gởi tiền phần cho Hội, hoặc cho Ngân hàng Pháp hoa ở Vinh theo danh hiệu sau này:

1. Nam-đồng-ích công thương hội, hay là: Société commerciale et industrielle Annam-Tonkin à Vinh.
2. Banque Franco-chinoise à Vinh.

Ban-trị sự kính cáo

TRÚC-THÀNH

N° 59bis Place Neyret (HANOI)

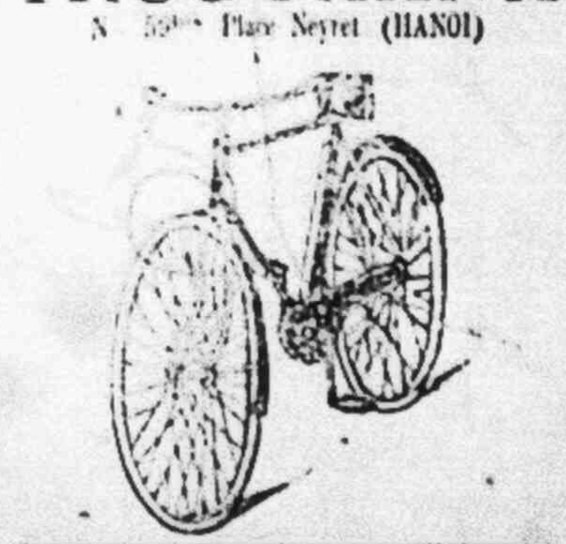

CYCLES	Routière		Tourisme		Course	6 [illegible]
Hồng Bàng	30$	32$	33$	35$	38$	40$
Lạc Long	31	33	35	37	40	40
Le-Coq	32	33	35	37	40	40
Alcyon		52		55	55	68
Monet goyon				57		
Automoto				73		
New empress		48		52	52	
Lucifer				61		

HỒNG-HIẾN ĐẾ-CHẾ
DIỄN NGHĨA
(CHUYỆN TÀU)

Dịch-giả: SỬ-BỈNH-TỬ

Số 7

CHƯƠNG THỨ HAI

ĐẾ CHẾ TẤN HÀNH

I. — Cuộn dân biểu theo ý tư nhân, mạo dân ý tấn hành quân tiến

(Tiếp theo)

III — Những chánh trị thi hành sau lúc Đế chế đã thừa nhận rồi

Hạ Viện đã nhận để vị trong ngày 12, đến ngày 13 thì tuyên lệnh rằng: « Cải biến quốc thể là bởi ý dân, như có bọn nào gây loạn, đều phiền hoặc sẽ bị trị tội ». Ngày 14 thân lệnh cho các bộ viện trù bị sự nghi theo cách dân tiện, lại lệnh viện Tham chánh cử người thông đạt hiến pháp để nghĩ thảo Hiến pháp. Ngày 15 phong Lê nguyên Hồng làm Võ nghĩa thân vương. Ông Lê nguyên Hồng từ lúc vấn đề quốc-thể phát sinh, thì từ chức Tham chánh viện trưởng, tuy chưa chuẩn hứa, nhưng các việc viện Tham chánh vì vấn đề quốc thể mà khai hội thì ông thủy chung không dự, đến lúc này phong tước cũng cố từ.

Ngày 16 Chánh sự đường chuẩn y điều kiện ưu đãi Thanh Hoàng thất trong có nói rằng: «Hoàng đế cũ Mãn thanh có dụ, đối với vấn đề quốc thể thay đổi và tôn Viên Tổng thống làm Hoàng đế, Hoàng thất rất hoan nghinh v. v. » Cũng trong ngày đó khiến trù lập Lập pháp viện sự vụ cuộc, và chương trình tuyển cử nghị viện. Lại phái quan đi trù khảo cải tề lý thuế. Định sang năm cử hành phép khảo thi các quan văn võ. Lại tu chánh lại cái lệnh tổ chức ở Chánh sự đường, về điều thứ tư, dưới câu: « Đặt một người Quốc vụ khanh, giúp việc chánh vụ cho Đại tổng thống » thêm bốn chữ: « phải chịu trách nhiệm » về điều thứ năm có câu: « Mệnh lệnh Đại tổng thống, Quốc vụ khanh ký tên phụ » thì đổi lại: Mệnh lệnh Đại tổng thống do Chánh sự đường đóng ấn, Quốc vụ khanh ký tên phụ », làm theo như Nội các đời Mãn thanh phụng thượng dụ vậy. Từ đó, tướng quân các tỉnh gởi điện tín về đều xưng Đại Hoàng đế. Các tờ công báo từ ngày 1 tháng 12 đã đăng các hạng tấu sớ, từ đó thẩy dùng chế độ quân chủ.

Ngày 19 Chánh sự đường và các bộ viện tâu xin lập một cuộc để trù bị đại điển. Cũng ngày đó thân lệnh phàm pháp lệnh Dân quốc nguyên niên đều tu chánh lại. Ngày 20 ban cái sách Tung sơn tứ hữu cho Từ thế Xương, Triệu nhĩ Tốn, Lý kinh Hy, Trương Kiển, lại phong bọn Long tế Quang hơn 128 người đều công, hầu, bá, tử, nam cả? Còn ngoài ra phẩm tước truy phong không biết bao nhiêu. Ngày 22 đổi danh mục Thái giám, trong nội đình chỉ dùng Nữ quan. Ngày 31 đổi niên hiệu sang năm làm Hồng hiến nguyên niên, Ngày 1 tháng 1 phàm sổ dự toán Hồng Hiến nguyên niên, đổi phủ Tổng thống là Tân hoa cung, chỗ công phủ nhận thư tín đổi làm nơi Tấu sự. Từ đó về sau, những việc Đế chế tấn hành, có hơi đình chậm lại là vì tỉnh Vân nam đã tuyên bố độc lập bữa 25 tháng 12 trên sự thực có hơi sất ngặt, nên đã cách điểm đạm.

IV — Trù bị các điển lễ

Đương cuối tháng mười, nhân dân đại biểu chưa tuyển thì Nội vụ bộ đã hợp đồng với Chánh sự đường trù tính sắp đặt các điển lễ, chia làm bốn hạng: đối nội, đối ngoại, tế tự, và gia tộc, cho đến nghi tiết Đăng quang, triều hạ cùng quốc kỳ niên hiệu v. v. đều do Nội vụ bộ thông điện ra các tỉnh để trưng ý kiến. Cuối tháng 11 các Bộ trưởng đã bàn định phát hội đồng đăng nghị các nghi tiết Đăng quang. Nhạc chương thì đã soạn sẵn, giao cho bọn nhạc sanh tập diễn, các ấn bảo ngự dụng, cũng giao sở chú cuộc mà đúc. Lại đặt một sở « Đại điển trù bị », ngoài cửa Chiêu đức ngày 1 tháng 12 thì thành lập, Chu Khải Kiềm làm Biện sự trưởng.

Tổng trưởng các bộ thì đều theo chức vụ mà đề xuất những việc trù bị. Bộ Nội vụ thì đề khởi những công trình thổ mộc, cũng điều tra dân nghèo, bộ Tài chánh thì đề khởi việc hoạt miễn tiền lương cùng hoãn thu thuế mới, bộ Giáo dục thì việc sửa đổi sách vở, Bộ Giao thông thì việc in những con tem khai quốc kỷ niệm v. v. Còn về việc tu tạo cung điện trước một tháng đã bắt đầu khởi công cả cung điện đều đổi tên lại, cửa Ngọ môn cùng các cửa khác, đã thay làm kiểu mới cả.

Trước khi sở « Trù bị điển lễ » chưa có chánh thức thành lập thì Quốc vụ khanh cùng các viện trưởng đã phái người biên lục, đến ngày 19 thì sở ấy chánh thức thành lập, phát luật tấn hành, chia làm sáu cơ: 1) Tổng vụ. 2) Lễ chế. 3) Nội nghi 4) Soạn nghi. 5) Pháp điển. 6) Cái kế. Trong sự tạo biện về các đồ ngự dụng cực lực làm cho tốt đẹp. Mỗi cái ngự tọa, rước thợ chạm khắc đến trung tuần tháng chạp mới rồi, giá 40 vạn, hai cái áo Long bào, dệt bằng chỉ vàng, khảm đồ châu báu giá 80 vạn; một đôi tất giá 40 đồng, ngự bửu ấn năm cái 60 vạn một cái ngự tỷ 12 vạn, những đồ loan nghi xe vua người mượn đồ cũ Mãn Thanh tu bổ lại mà đến trên 60 vạn, kỳ dư các đồ triều hạ cũng đều tu chỉnh lại cả. Trong điện Thái hòa có một cái Nội phẩm cấp (品 級 山) đời Mãn Thanh có lẽ triều hạ, các quan cứ theo giai cấp mà sắp hàng. Tác cách mạng xong đã dời vào trong kho, nay cũng phải người trả nghiệm đem dùng. Đến như Quốc Kỳ, thương nghị nhiều lần mới quyết định, làm hình chữ nhật (長 方 形) dài thì chữ thập đỏ, chia làm bốn miếng nhỏ hai góc trên bên tả sắc vàng, bên hữu sắc đen, phía dưới bên hữu sắc trắng, bên tả sắc chàm, mỗi cờ thì bề dài bảy mà bề rộng năm. Khi trình chuẩn rồi thì phát cho các tỉnh đăng sắp cho sẵn. Ngân tệ khai quốc kỷ niệm cũng giao cho sở đúc chế tạo.

Số Kinh phí trong cuộc Trù bị điển lễ đó đầu thì do người phát khởi đảm nhiệm, khi sở chính thức lập xong, từ sang bộ Tài chánh hoàn lại. Số phí báo cáo không được chính xác, hoặc nói 4 ngàn vạn, hoặc nói trên ngàn vạn, có kẻ lại nói năm sáu trăm vạn; có lẽ 4 ngàn vạn là nói tổng số, bao cả ban phát ân thưởng các khoản, mà năm sáu trăm vạn, là chỉ riêng một hạng trực tiếp trong khoản điển lễ, nên không đồng nhau.

Lời bình: Một khoản phí của một vị Hoàng đế 80 ngày chưa lên chính lễ đăng quang, mà tính ra nghe đã ghê gớm như thế, nếu vạn tuế vạn niên thì đất Trung hoa có lẽ không còn có cỏ nữa! Trong khoản phí, về trong tụi bọn Trù an Trù bị đó, cũng không phải là ít, không biết sau lúc Đế chế thủ tiêu rồi, bọn đó có còn mà mang tới các nơi ca lâu tửu điếm và sắp những đồ sung sướng xác thịt không? (Còn nữa)

VÔ TUYẾN DIỄN

Có tích cho các ngài vì nó có thể thông cho các ngài biết những tin sau này, mà các ngài không phải phiền đi đâu cả :

Những tin sau cùng trong thế giới ;

Những giá ngân phiếu ;

Những giá hối đoái ;

Những cuộc hòa nhạc do những nhà tài tử của sở Vô tuyến diện hiến các ngài ;

Tóm lại thì Vô tuyến điện cống hiến cho các ngài tất cả những thứ phát biểu của trí thức và mỹ thuật.

Các ngài đừng nên lịch mịch nữa, phải liên lạc với thế giới văn minh. Muốn thế thì sắm một cái máy nhỏ là được.

Các ngài cứ viết thơ hỏi chúng tôi, vô luận điều gì chúng tôi xin hết sức giải đáp.

Các ngài muốn thì chúng tôi sẽ xin gởi không quyển sách vẽ các kiểu máy. Xin các ngài hãy đi thăm gian hàng dãy B, số 15, tại Hội chợ Hanoi.

Đông-dương vô-tuyến-điện công-ty

RADIO-INDOCHINE

Vô danh công-ty, vốn 3.150.000 quan, tại Hanoi và Haiphong.

Hanoi, số 11 đường Borgnis-Desbordes — Haiphong đường Paul Bert

không có một đồng, gạo không có một hột, phần thì chủ sở đuổi không cho ở nữa, chúng tôi phải lần mò ra đây coi thầy sáu Kiểng tính làm sao, nhưng thầy vẫn không chịu phát tiền và không chịu tính sổ. Ôi, trót vì tay đã nhúng chàm, dại rồi còn biết khôn làm sao đây ! Nay chúng tôi không biết tính làm sao phải vào quan chủ quận Long thành mà dầu cáo. Bây giờ quan chủ quận không chịu phân xử, ông bẹn đến sáng ngày 7 Janvier nầy thì ông sẽ giải nội vụ lên tòa Biên-hòa phân xử. »

Tôi đây là người vô can nhưng mà thấy sự bất bình như vậy tôi phải giải bày lên báo chương, trước để quan chủ tỉnh Biên hòa ghé mắt, sau nữa dăng cho công chúng phán đoán.

Một người ở Long-thành

QUỐC-TRÁI ĐÔNG-DƯƠNG

Lần xổ số thứ 27, ngày 1er Décembre 1928.

Những số trúng 100$00

(Tiếp theo)

105.715	109.617	111.674	114.542
105.807	109.629	111.707	114.724
105.930	109.631	111.757	**115.282**
105.945	109.689	111.786	115.308
105.986	109.828	111.823	115.466
106.090	109.835	111.912	115.778
106.125	109.906	111.966	115.854
106.278	109.925	112.040	115.926
106.361	109.991	112.122	116.083
106.475	**110.110**	112.143	116.110
106.638	110.201	112.204	116.172
106.753	110.318	112.236	116.241
107.064	110.515	112.262	116.656
107.177	110.519	112.295	116.685
107.318	110.626	112.334	116.703
107.568	110.789	112.516	116.740
107.696	110.950	112.622	116.880
107.852	110.789	112.803	116.885
107.884	110.950	112.880	116.923
108.030	110.989	113.008	117.293
108.140	111.220	113.155	117.425
108.210	111.231	113.374	117.471
108.275	111.235	113.777	117.508
108.497	111.252	113.896	117.760
108.910	111.260	113.984	117.774
109.010	111.315	113.990	117.781
109.544	111.531	114.287	117.796
109.554	111.605	114.464	117.858
109.583	111.659	114.505	117.930
117.949	119.800	121.014	122.103
117.995	119.931	121.135	122.318
118.029	**120.008**	121.147	122.534
118.328	120.107	121.155	122.786
118.347	120.133	121.267	122.843
118.360	120.390	121.389	122.900
118.461	120.567	121.416	123.028
118.800	120.657	121.607	123.374
119.135	120.670	121.660	123.410
119.189	120.671	121.757	123.531
119.252	120.713	121.934	123.538
119.426	120.897	122.001	

Những phiếu quốc-trái có số ở trên này thì được lĩnh tiền tại các sở Kho-bạc trong cõi Đông-dương bắt đầu từ ngày 15 tháng giêng tây.

Khi lĩnh chỉ phải trừ tiền thuế nhà nước đã định mà thôi.

Các người có những phiếu ấy phải đem nộp phiếu tại Kho bạc từ bây giờ để tiện việc kiểm soát. Khi nộp sẽ có giấy biên nhận.

PHỤ-NỮ DIỄN-ĐÀN

ĐỐI VỚI BÀI « TRẢ LỜI » CỦA ÔNG MINH-ĐỨC

Ơ hay ! Ông Minh-đức lại thách tôi tranh luận cùng ông ! Thực ông có đọc bài tôi mà ông không hiểu. Ngay trên đầu bài tôi đã nói rằng tôi không biện-luận bài ông, mà đến đoạn tái bút cuối cùng tôi cũng nhắc lại rằng bài của ông không đủ để tranh-luận. Mà thực vậy ! bài ông viết như thế ấy bảo tôi tranh luận làm gì ! Mà phỏng có phê bình bài ông thì phải một bài dài bằng mười bài của tôi đó thì mới đủ, chứ phê-bình cái « tâm lý chung » như tôi làm đó thì một bài chừng ấy là cũng đã vừa, bởi vì cái « tâm lý chung » ấy sau này tôi còn nhiều thì giờ bàn đến, chứ đã nói hết đâu ! Thế mà ông lại thách tôi tranh luận ! Cái bài ông đăng trong T. C. N. H. tôi đã không muốn phê bình, đến như bài ông đăng trong báo T. D. này thì lại làm cho tôi ngao ngán không muốn cãi nữa, vì lẽ gì thì ông tự nghĩ lấy mà cũng xin độc giả nghĩ xem. Đến như cái lời lẽ thô tục mà ông dùng để chực « bôi lọ » tôi thì tôi không chấp. Độc giả nên biết rằng tôi tuy đọc bài của ông nhưng tôi chỉ thấy cái « tư tưởng chung » chứ không biết cá-nhân là ai. Sau này về vấn đề phụ-nữ hoặc các vấn-đề khác mà tôi có bàn tới thì tôi cũng dừng về phương diện phổ thông mà bàn chứ cái « tư tưởng riêng » của ông, ông muốn biện-hộ thì ông cứ biện hộ lấy, tôi không hơi đâu mà bận đến. « Cái não mê » của xã hội mình còn phải cần nhiều hoàn tỉnh, tôi công hơi đâu mà đi cãi cọ với riêng một mình ông !

Đã-Lan nữ-sĩ

ĐỘC GIẢ LUẬN ĐÀN

TÌNH CẢNH CỦA CON NHÀ LAO-ĐỘNG

Lao-động ! lao-động ! hai chữ lao động gần nay đâu đâu cũng nghe đến mà thành ra một tiếng đã thông thường ; lao-động là những người bán sức nuôi thân, làm thuê gánh mướn, có làm thì mới có ăn, bằng không thì nhịn đói.

Lao-động là thánh thần, bao nhiêu công việc trên thế-giới đều nhờ sức lao-động, nhà máy lớn, xưởng thợ to, đường xe-lửa dài, sở đồn-điền rộng, nếu chẳng có sức lao-động thì máy chẳng ai quày, đường chẳng ai đắp, nhà chẳng ai xây, ruộng chẳng ai cày ; nên bất kỳ ở đâu trăm công nghìn việc cũng đều nhờ ở sức-lực lao-động cả ?

Lao động đáng quý đáng trọng như thế, thì tự nhiên được xã hội kính mến mới phải, có lẽ nào ruồng rẫy cho đang ! song do là lấy công-lý mà nói, chớ hiện thực ta thử xét tình cảnh của con nhà lao-động thì ra sao ?

Hãy khoan nói đâu xa, thử xem ngay ở nước ta thì đủ rõ ; nước ta tuy máy-móc công-nghệ chưa phát đạt như các nước phú-cường, nhưng số người lao-động cũng không phải là không nhiều. Gần nay trên mặt báo chương hằng ngày thường thấy những bài nói về nỗi khổ của con nhà lao-động.

Đêm khuya thanh vắng, ta cầm tờ báo, mắt đọc bụng suy cho đến nơi đến chốn mà tự hỏi lấy ta rằng : vì sao mà có cái khổ nầy ?

Nước ta gần một trăm năm về trước phần nhiều sinh nhai bằng nghề làm ruộng, sưu thuế không có bao nhiêu nên chỉ làm ăn cũng có bề sung túc.

Từ mấy mươi năm nay, ngọn triều kinh-tế Âu-châu tràn sang nghề nghiệp ngày trước không thế, càng ngày càng suy-mòn không đủ nộp thuế và nuôi mình.

Sinh-nhai quẫn-bách mà dần dần sa sút đói nghèo, rút cục đều phải bán ruộng cầm trâu mà đi làm thuê lãnh mướn nơi các nhà tư-bản.

Thân phận đi làm thuê cày rẻ đã không được thong dong, mà lại còn bị nhiều nỗi khó khăn khốn khổ, đầu trăm cuối thấp, chân lấm tay bùn, dải nắng dầm mưa, thức khuya dậy sớm, mồ hôi lần nước mắt, bán hết sức lực mà nuôi lấy tấm thân, cũng nghĩ rằng có làm mới có ăn mà không quản bao lam-lụ, nhưng nào có được vậy đâu ! Làm ra được bao nhiêu phần nộp sưu nộp thuế, phần dong giống mướn trâu, lại phần nữa thì cung cấp cho tụi điền-chủ, còn chút phần thừa thì cơm không dám ăn no, áo không dám mặc lành, tằn tiện nhịn dành cũng không đủ, mà bên mình lại có vợ rách con đói, kêu van thảm thiết, còn biết chạy vạy vào đâu !

Công nợ một ngày phải một tăng, lời lãi một ngày thêm một dề, thân nghèo lại càng thêm nghèo suốt đời tính thế nào ngóc đầu lên được !

Gia dĩ các ông chủ đồn-điền to có mấy cày đất, có mấy xay lúa, xưa kia một ngàn mẫu ruộng thì phỏng chừng phải có một ngàn người làm, mới cày cấy cắt hái xong, nay lấy sức máy thế sức người, chỉ cần chừng ba trăm người đã làm được việc. Vậy còn bảy trăm người dư ấy làm công chuyện gì ? tất phải ra kiếp long dong mà nay chỗ nầy mai chỗ khác.

Ở thôn-quê tình-cảnh khốn khổ, sinh kế khó khăn như vậy, ruộng không có cày, buôn không có vốn, thợ chưa biết nghề, bất đắc dĩ phải rủ nhau lên các chốn thị-thành, là nơi có công xưởng nhiều, có thể dung nạp nhiều người.

Mục-đích lên thành-thị là những mong kiếm được chỗ dung thân dặng cầu cho được sống lần lửa với đời để cho vợ cho con được bớt chút đói nghèo rách nát. Xem như một thành-phố Saigon là nơi phiền-hoa đô-hội ở nước ta, máy móc phát đạt, công nghệ mở mang, thì nào là người lục tỉnh lên, nào là người Trung-Bắc-kỳ vào, một ngày một thêm đông, đều là hạng người bị cùng khổ ở chốn thôn-quê mà phải đi tha phương cầu thực.

Vào làm ở trong xưởng thợ, sự cực khổ cũng không khác gì lúc làm ở ruộng vườn, ban đầu làm ăn cực nhọc song lương-bổng cũng còn có thể nuôi thân, sau dần dần số người ở thôn-quê lên ngày càng đông, các xưởng dẫu không chỗ dung thì chủ xưởng nhờ đó mà được lời nhiều còn con nhà lao-động vì đó mà lại càng thêm thất nghiệp. Hiện nay hạng thất nghiệp ở nước ta không phải là ít, yếu đi xin, mạnh đi cướp, du côn cờ bạc tự đó mà sinh ra. Khốn khổ thay !

Ôi ! các ông nhà giàu, các ông tự đặt mình là ông chủ có biết gì đến nỗi khổ đó đâu, nên lên mặt không cần mà tha hồ xua đuổi, nay cúp tiền lương, mai hăm he đuổi, tấm thân tôi mọi còn biết chi là sung sướng là hạnh phúc ở đời. Ôi ! khốn khổ thay !

Trên kia đã nói thành thần lao-động, công việc trong thế-giới, rành ở trong tay bạn lao động mà làm ra, mà tình cảnh con nhà lao động xứ ta khốn cực đến thế, mà những kẻ chân không khi nào đạp đất, tay không khi nào dơ bùn, không phải làm cái gì mà lầu rộng gác cao ăn sung mặc sướng, xem cái cảnh tượng chống chếnh ấy có bất bình không !

Trác-văn

TƯ TƯỞNG MỚI

CHỦ NGHĨA DÂN QUYỀN CỦA TÔN-VĂN

BÀI GIẢNG THỨ NĂM

(Tiếp theo)

Không những binh khí tiến bộ như thế, dù đến các máy móc đồ vật khác cũng cứ càng ngày thêm cải lương, càng ngày thêm phát minh. Cái văn minh vật chất của ngoại quốc tiến bộ thật là mỗi ngày mỗi khác, còn như về mặt chính trị thì ngoại quốc so với Trung quốc tiến bộ nhiều ít thế nào ? Chính trị của Âu Mỹ, trải qua mấy phen cách mạnh, tuy rằng so với Trung quốc có tiến bộ mau hơn, nhưng hãy xem bản sách chính trị của ngoại quốc, như 2 nghìn năm trước, nước Hy-Lạp (Grèce) có nhà học chính trị tên là Bách lạp Đồ (Platon) làm bản sách « Lý-tưởng-quốc », mà những học giả đời nay hãy còn nghiên cứu sách ấy, đối với cái chánh thể hiện thời cũng còn có giá trị để khảo cứu, không phải như binh khí binh thư hễ quá 10 năm thì đã thành đồ bỏ. Xem đó thì biết rằng ở ngoại quốc, chính trị triết học tiến bộ không bằng vật chất khoa học chóng hơn nhiều. Cái tư tưởng chính trị hiện thời so với cái tư tưởng chính trị 2 nghìn năm trước, cái cội gốc chưa thay đổi chút nào, nếu chúng ta muốn học chính trị ngoại quốc nào cũng tưởng như học về khoa học vật chất, thế thì sai to. Cái văn minh vật chất của ngoại quốc tiến bộ rất mau, chúng ta muốn học theo, cũng chưa dễ theo kịp ngay được, còn như chính trị ngoại quốc thì so với văn minh vật chất tiến bộ chậm hơn nhiều. Tức như nước Mỹ, từ khi cách mệnh, thực hành dân quyền, đến bây giờ đã hơn 150 năm, mà dân quyền bây giờ so với hồi cách mệnh cũng chẳng khác gì ; nước Pháp lúc cách mệnh thực hành dân quyền được đến đủ mực, nhưng vì dân chúng lúc đó lấy làm không phải mà phản đối, cho nên đã hơn 100 năm nay mà dân quyền nước Pháp vẫn không tiến bộ được bao nhiêu. Vì thế nên chúng ta nay muốn bắt chước ngoại quốc thì xét cái tình hình ấy cho phân minh. Dân quyền ngoại quốc sở dĩ không tiến bộ là vì người ngoại quốc đối với dân quyền chưa có phương pháp nào mà giải quyết đến cội gốc, cái chân lý dân quyền cũng chưa phát minh đến nơi. Chẳng qua là gần vài ba trăm năm đây, cái tư tưởng dân quyền cứ dần dần bành trướng lên, theo sự thường thế gian thì cái vấn đề gì mà nghĩ chưa thông đi được thì cứ để mặc tự nhiên, thuận tự nhiên mà làm đó thôi. Vì thuận tự nhiên mà làm, không nghĩ được cái phương pháp cội gốc, cũng không tưởng cái lưu tệ về sau, cho nên bên Âu Mỹ thực hành dân quyền, nửa đường gặp bao nhiêu những điều trắc trở. Dân quyền Âu Mỹ hiện bây giờ mới phát đạt đến chính thể Đại nghị. Trung quốc muốn theo đuổi ngoại quốc cho nên cũng làm chánh thể Đại nghị. Song cái chỗ tốt của chính thể Đại nghị bên Âu Mỹ thì người Trung quốc không bắt chước được chút nào, mà bắt chước chỗ xấu thì giỏi lắm, vì thế mà bọn nghị viên trong Quốc hội thành ra một bọn nghị viên « con lợn », ô uế hủ bại, cả toàn thế giới từ xưa đến nay chưa có bao giờ, thiệt là cái vật quái gở. Cho nên Trung quốc mà bắt chước lối chính trị dân quyền của ngoại quốc không những không hay mà lại hóa ra dở.

(Còn nữa)

G. Q. T. X. dịch

Chú ý ! Chú ý !

Ai là chủ tiệm bán thuốc bắc « CHÍN và SỐNG » nên tìm đến tiệm **QUÂN-THĂNG** ở đường **CANTONNAIS N° 78-89 FAIFO** là một nhà buôn bán thuốc bắc, tạp hóa, cước cầu, trữ danh từ xưa chí nay trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế, ai ai đều nghe tiếng ; Bản si bán lẻ giá cả phải chăng, ai ở xa muốn hỏi giá cả gì, sẵng long trả lời ngay :

Xin kính mời quý khách chiếu cố.

QUÂN-THĂNG

Chủ nhân kính cáo

TỜ CHỨT ĐỈNH CÔNG PHU

XIN ĐỒNG-BÀO TÍN DỤNG

Thứ nhứt — Ai muốn dành tiền khi ít, may góp làm giàu, rủi ra có vốn ; xin góp tiền vào hội Vạn quốc Sử-sức ở tại Quinhon, do bổn hiệu làm đại-lý.

Thứ hai — Ai muốn bảo-kê xe điện, giá cả phải chăng, giấy tờ mau mắn, hư chửa mất thường, không chờ khỏi đợi, xin giao xe cho hãng bảo kê « Trung-Pháp » ở tại Quinhon, do bổn-hiệu làm đại-biểu.

Thứ ba. — Ai muốn tiêu thụ nội hoá thổ sản, hàng chạy giá may, khỏi người hiếp ép, xin gởi kiểu mẫu rõ ràng, bổn-hiệu sẵn đường giao tiếp.

Thứ tư — Ai muốn cầm thế đất nhà, mở mang công nghệ, xin đem tờ thế đành rành, bổn-hiệu liệu bề giải thiệu.

Thứ năm. — Ai muốn góp vốn hùn phần, chắc tay may lợi ; xin ký cổ phần vào hội « Trung-kỳ nông-công-thương đại lý cuộc » đương tổ chức ở tại Quinhon.

PHẠM-DIỆM

VIỆC THẾ GIỚI

Á-ĐÔNG

TÀU

Tư bản Nhật ở Âu-châu — Cứ như một bản điều tra của các nhà đương cục Phụng-thiên thì số tư bản của Nhật chỉ ở Cáp-nhĩ-tân cũng đã tới 100.000.000$. Các nhà làm dầu của người Nhật trị giá 70.000.000$ và các nhà làm bột 24.000.000$. Tiền lệ của Nhật dùng làm bản vị cho việc hối đoái. Hiện ở Đông-tam-tỉnh có tới 30.000.000$ tiền Nhật. (T. N. D. B.)

Cái thái độ cường ngạnh của thủ tướng nước Nhật — Có tin công sứ đoàn nói rằng Thủ tướng Nhật là Điền Trung sau khi hợp bàn với lĩnh tụ tân đảng là Sàng Thứ, quyết không đổi cái chính sách đối với Trung-hoa, đã ba lệnh cho Công sứ và các Lãnh sự ở Trung-hoa, đối với cái án Tế-nam có thể nhượng bộ được, nhưng trước khi chưa được các điều bảo chướng chắc chắn cho quyền lợi của người Nhật ở Mãn-châu và Mông-cổ, thì quyết không chịu rút quân về.

Dương vũ Đình bị xử tử — Trương học Lương đã hạ lệnh bắt Dương vũ Đình nguyên tham mưu của Trương

ĐẠI QUANG DƯỢC PHÒNG

N° 48 Boulevard Tổng-Đốc-Phương, Téléphone 19 CHOLON. — Chi-Điếm Phố Hàng Đường 47 HANOI.

Thượng-Hải huyết trung bửu hiệu con Bướm.

Thứ thuốc nầy đã có thầy thuốc thí-nghiệm rồi bảo không có sự độc địa chi trong thuốc cả. Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết cái phần huyết đã hư rồi phải uống huyết trung bửu nầy nó bổ khí huyết và mạnh mẽ trong mình không biết bao nhiêu mà kể, vậy xin quí ông quí bà nên mua mà dùng, còn một chứng rất hay như ham dâm-dục thái quá thì tạng thận đã kém suy thì phần ngươn lạnh uống thuốc huyết trung bửu chừng một tuần lễ thì biết công lực thuốc hay đường nào. Còn những người vú sữa không tốt uống thuốc nầy đôi ve sau sanh sữa nhiều lại mát. Thường khi con nít mất sữa tại khí huyết chưa đủ thành bệnh Cam-tích thường cho nó uống càng tốt, những người đàn bà đường kinh không đúng hoặc trồi hoặc sụt uống thường có sức mạnh sau đường kinh đúng tháng, những người học sanh phải bị lo lắn quá độ thì tâm huyết hòa kém sắc mặt như giấy, uống thuốc nầy sanh máu tươi tốt, những người già cả khí huyết suy kém tinh thần yếu đuối, hay dùng thuốc nầy thì tự nhiên tóc xanh và đen lại có sức mạnh.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi ngày uống 3 lần trước khi ăn cơm nửa giờ hoặc ăn rồi, mỗi lần một muỗng ăn súp, vậy khuấy nước ấm ấm mà uống.

Mỗi ve lớn giá là 2$00, mỗi ve nhỏ 1$20. — ĐẠI-LÝ : Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ đều có bán.

VIN TONI-APÉRITIF COCA-QUINA-KOLA
Rượu uống bổ và ngon

Bán sỉ và bán lẻ tại Hiệu Bào-chế PHẠM-DOÃN-ĐIỀM — TOURANE

QUÀ TẾT: *Thứ rượu này từ ngày* **rằm cho đến ba mươi** *tháng chạp, chúng tôi xin hạ giá 20%, nghĩa là một chai 2$00 chỉ lấy 1$60 mà thôi.*

tác Lâm và Trương cảnh Huê, Tổng đốc Cáp nhĩ tân, vì hai người phản kháng chánh sách mới của Trương học Lương đối với Nam kinh, và mưu phản Chánh phủ Phụng thiên. Dương và Trương đã bị đem bắn ngay

Theo các nhà quyền bính Phụng thiên thông cáo thì hai người đã lấy tiền công quĩ đến 20 vạn đồng trong khi tra tấn thì họ đã nhận lỗi. Trương học Lương tuyên cáo tội trạng của Dương và Trương, nói rằng cuộc Nam Bắc chiến tranh 6 năm là do Dương với Trương chịu trách nhiệm, từ khi Bắc quân bỏ Bắc kinh thì hai người hết sức phản kháng những phương sách đã định với Chánh phủ Nam kinh để triệt Bắc quân ra khỏi miền Long châu và nộp những vật liệu hỏa xa lại. Họ đã lợi dụng địa vị mình để chiếm những chức vụ trọng yếu cho thân thuộc và lấy những món tiền phụ cấp thực nhiều

Tiền ngày 6 Janvier, Trương học Lương sẽ tuyên thệ với Chánh phủ Nam kinh

(Tin ngày 12 tháng 1)

Trung Nhựt giao thiệp — Ngày 13 Janvier, những cuộc thương nghị về quan thuế của Trung hoa và Nhựt bản sẽ do Lãnh sự Nhựt là Thủ Điền và Tài chính tổng trưởng Trung là Tống tử Văn tiếp tục

(Tin ngày 14 tháng 1)

Trung Nhựt xung đột. — Những viên đốc công của một hãng Nhựt ở Hán khẩu đã trói người Quản lý hãng ấy và đánh đập thực hung. Nhà ấy hiện nay là trung tâm điểm của sự náo động. (Arip)

NHẬT

Nghị viện Nhật — Nghị viện Nhật đã khai mạc ngày 26 Décembre 1928, đến ngày mai thì triển lại đến 20 Janvier.

Chánh phủ đối với đảng cách mạnh. — Những đảng viên cách mạnh đương họp hội nghị thì có lệnh Nội vụ tổng trưởng giải tán hội nghị; sau đó Nội vụ tổng trưởng lại giải tán cả hội Shinto Jumbi là một cơ quan cực tả mới tổ chức để đoàn kết những phần tử cách mạnh sau khi đảng Lao nông bị giải tán ngày 10 Avril 1928, để dự bị tổ chức một đảng cách mạnh thống nhất. Sự giải tán hội Shinto Jumbi một phần dư luận cho là rất hại cho phái cực đoan; nhưng cũng có một bọn phê-bình rằng thủ đoạn ấy chưa chắc đã là hoàn-hảo, sợ rằng kết quả lại làm cho đảng «cộng sản» xoay đi hành động bí mật mà khó xem sóc lắm!

Sau việc giải tán ấy, độ 1800 người về phái cực đoan đã họp hội nghị và du hành vừa đi vừa hát những bài ca lao-động công kích chánh phủ rất riết. Cảnh sát đã giải tán và bắt 120 người, có nhiều người đàn bà. (Saigon Républicain)

ẤN ĐỘ

Ấn độ với Anh. — Có tin chắc rằng Chánh phủ Anh đã chuẩn y lời đề nghị của Phái bộ Simon định rằng mời những ủy-viên của Trung ương ủy viên hội Ấn-độ, đến mùa hạ này thì sang Anh, để dự vào những buổi hội đồng phụ của một cuộc hội nghị tự do.

Phái bộ Simon trở về Patna, xe lửa có cảnh sát canh giữ, nhưng không xảy ra việc gì, vì nhân dân đương mắc đi tiếp rước nhà lãnh tụ đảng Quốc gia Ấn-độ là Motilal Nehru. Công chúng đông không xiết kể. (Saigon Républicain)

A-PHÚ-HÃN

(Tin ngày 13, 14 tháng 1)

Vua phải thối nhượng. Tuy rằng vua đã chịu bỏ những dự định cải cách và tổ chức một hội đồng nguyên lão để định lại những phong tục hồi giáo, nhưng tình hình vẫn nghiêm trọng. Có nhiều linh đảo qua. Một người tù trưởng và phái nhà vua bị ám sát.

Lại có tin rằng vua Amanoullah đã nhường ngôi cho người anh cả (Arip)

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 13 tháng 1)

Đảng cấp tiến với Chánh phủ. Sau khi đảng Xã hội cấp tiến tỏ thái độ phản đối Chánh phủ thì những ông nghị viên Guillammon, Emile Borel, Gasparin và Auguste Brunet đã xin ra đảng để xin nhập tịch, đảng Độc lập tả dực. Đảng cấp tiến bị mất 4 người thành ra trong các Đại-ủy-hội sẽ mất một ghế. (Arip)

ANH

(Tin ngày 14 tháng 1)

Cứu thế quân — Cứu thế quân (một hội từ thiện ở Anh có chi bộ khắp thế giới, cũng tỷ như hội Hồng thập tự trong ổ báo 52 bản báo đã có đăng bài về hội này) mới rồi họp Đại hội đồng đã ép ông «nguyên-súy» Booth phải từ chức, nhưng ông nói rằng hội đồng vượt qua quyền hạn, chứ chức nguyên súy, của cha ông truyền lại là cái vật không thể xâm phạm được. Dư luận trong chốn ấy nói rằng phải đem việc ra Tòa án. (Arip)

HOA KỲ

(Tin ngày 14 tháng 1)

Công ước Kellog. — Trong Thượng Nghị viện có 20 người ký một bản đề nghị phản đối công ước phi chiến Kellog. Lại có 10 người khác định ký một tờ thỉnh nguyện yêu cầu rằng công ước Kellog không thể xâm phạm đến chủ nghĩa Monroë được (Arip)

BỐ CÁO VIỆC RIÊNG

XIN ĐỒNG-BÀO CHÚ Ý

Tôi tên là Vương-quan Nhơn, Thầu khoán tại Phanrang, có một đứa cháu kêu tôi là cậu, con của em gái tôi, tên nó là Lê-quảng-Đại, tánh tình xa xỉ, cờ bạc rượu trà, theo phe, lập đảng, chẳng lo làm ăn.

Cách một tuần đây, nó ăn cắp của tôi 500$00 và trốn đi vong.

Từ rày tôi không biết, không nhìn đến nó nữa

Nếu nó làm điều trái phép cũng là vay nợ, tôi không can dự đến.

Xin đồng-bào lưu ý!

VƯƠNG-QUAN-NHƠN
Kính đốn

Hotel du Khánh-Hòa

Tới Nhatrang, thì đến nhà hàn "Hotel du Khánh-Hòa" gần nhà giây thép và gần bờ biển.

Buồng nhiều và sạch sẽ tử tế.

NẤU ĂN NGON

Có vườn rộng cây cối mát mẻ

Giá rẻ lắm.

THIASYKY

SÁCH BÁN HẠ GIÁ

Tôi viết mấy thứ sách dưới đây, xuất bản tại Saigon, nhơn công mắc, nên giá vẫn cao. — Tô sanh trưởng tại Trung-kỳ, biết rõ tình cảnh eo hẹp, nên định giá hạ bán riêng cho người xứ-sở như đây: Anh em chị em rủ nhau mua sách từ 10 cuốn sấp lên, tôi định bán một nửa giá tiền đã in trên cuốn sách và phụ thêm tiền gởi mỗi cuốn ba xu. Còn mua sỉ về bán, mỗi thứ được 20 cuốn trở lên, tôi cũng bán giá đó mà còn chịu tiền gởi cho. Tôi bán lại phải bán nửa giá tiền và ăn lời từ 3 xu tới 5 xu mỗi cuốn mà thôi

Ấy là lòng sở nguyện của tôi đối với anh em tôi chị em xứ-sở xin... lưu ý đến, cám ơn

Tên sách:

(Sách này được phép bán tại Trung kỳ)

Đính chánh phong tục nguyên giá	0$20
Việt-nam luân-lý thiệt lục	0$20
Một trăm chuyện lạ trên đời	0$15
Cây kim chỉ Nam	0$20
Tích ta Qui chánh (2 cuốn)	0$80
Dời lien trích lục (chữ nho, giải nghĩa)	0$30

Đương in: Một chữ Trinh, Gia các Không minh diễn nghĩa,

Thơ: Chàng cóc ra đời, Chàng Hiếu & ...

Đương soạn: Giọt lệ anh-hùng, Rô mặc anh hùng.

Thơ: Chàng Ếch, Ảnh Ơn

Viết thơ như đây:

Monsieur **PHAN DÌNG LONG**
Directeur Dân-trí Thơ-xã
Ngã-năm Vĩnh-quới, Poste Phước-long (RACHGIÁ)

BẮC NINH
BENH QUI DA CO THUOC TIEN

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU hay DƯƠNG MAI *mà đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi, mà vẫn không khỏi, thì nên uống ngay thứ thuốc của hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP số nhà 67 phố ninh xá, tỉnh Bắc-ninh, nặng thế nào cũng phải khỏi, vì rất nọc, mà đường sinh dục vẫn để như thường mà người không có mỏi mệt một thì nào gọi là có, vẫn ăn uống được như thường, đi lại như thường, uống tự nhiên là khỏi, hai thứ thuốc này hiệu đã nổi danh tiếng khắp thế giới, ai cũng biết rằng hai món này hay có một, thật thế hẳn không giảm nói khoe. Thuốc lậu 1 p. 60, dương mai 2 p. bản hiệu gởi cách lĩnh hóa giao ngân. Bản hiệu lại có thứ thuốc đau mắt giỏi, có nhiều đứa, hay mắt đỏ mà dùng thứ này chỉ vài hôm là khỏi hẳn, thứ thuốc này kể chữa có hàng vạn người khỏi rồi, giá 0 p. 25 một lọ. 3 thứ thuốc này gởi bán tại M. Lê-văn-Thục số nhà 260 Rue Espagne Saigon, Phủ lla số nhà 57 Rue des médicaments (phố hàng bát) Hanoi, có thí nghiệm thì mới biết rằng thần hiệu thế nào?*

PHARMACIE NORMALE
L. SARREAU
119 123, Rue Catinat - SAIGON
Produits chimiques, Droguerie, Lunetterie
Photographie - Fournitures pour Plantations
- Médication hypertonique du Dr RENY -
Service spécial d'expéditions dans l'Intérieur

ĐỀU CẦN NÊN BIẾT

Thuốc gia truyền chuyên môn chánh hiệu ĐẮC-NHƯ-Ý trị về bịnh lậu và tim la, bịnh nhẹ trong 5 ngày, bịnh nặng 10 ngày thì mạnh dứt nọc mà không cồng phạt gì hết, không hại đường sanh dục. Thuốc uống vô khỏe khoản như thường mà khỏi cữ nước, không đau răng. Thuốc lậu 0$65 một ve. Mỗi ngày uống 2 ve, uống luôn năm ngày thì bịnh mạnh dứt. Thuốc tim la 0$75 một ve, 2 ngày uống 1 ve, uống năm ve thì mạnh, thuốc tuyệt nọc trừ căng 1$50 một ve; Các tiệm thuốc Annam nên viết thơ thương nghị mà mua thuốc này về bán, trước giúp đồng bào sau lấy tiếng cho tiệm mình vì thuốc hay lạ lùng, hễ ai dùng tới nấy mạnh. Ngài nào còn hồ nghi thuốc không hay xin cứ viết thơ hỏi tờ cắt nghĩa về căng bịnh và tánh thuốc với cách trị, nhớ để cò động trả lời. Thuốc gởi lãnh hóa giao ngân. Còn trả tiền trước, thì tiền gởi thuốc về bổn hiệu chịu.

Thơ đề cho: **DINH-VĂN-LÂN** Médecin sino-annamite à Cai-Nhum Cochinchine.

Đánh giây thép đề: DINHVĂNLÂN Cai-Nhum.

Trước bàn giấy các nhà văn-sĩ

Trước bàn giấy các nhà văn sĩ thì nhà nào cũng nên có một bức ảnh tráng men ngũ sắc của Hiệu **HƯƠNG KY PHOTO HANOI** để lúc nào cũng ngắm cái chân dung tươi đẹp của mình.

CÁC HIỆU BUÔN TO ĐỀU CÓ BÁN LẺ CẢ

宏發京烟各省大商店均有代售

NHÂN DỊP TẾT

Bản hiệu xin phổ chương với các qui khách một kiểu dày Ban đây, là thứ dày đi tết rất nhã, mà đã được các bậc thượng lưu xứ Bắc-kỳ rất đổi vừa lòng. Còn như các ngài ở xa muốn có thứ dày ban như thế vậy xin mau mau gửi thơ và Mandat về bản hiệu sau khi 48 giờ nhận được thơ bản hiệu sẽ gửi hàn các ngài ngay

Dày Ban, hạng nhất giá ...... 7$50 một đôi
Dày Ban hạng nhì giá ..... 6$50 một đôi

AN-THÀNH
37 rue de la Soie 37 HANOI

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN
福安商舘

CƠ PHẦN HỮU HẠN VÔ DANH CÔNG-TY

Số vốn 42.100$00

Hội chúng tôi thành lập đã trót một năm, tổng-cuộc phân làm 3 sở:

Quinhon	chuyên biện thổ hóa, thập hóa xuất cảng, nhập cảng.
Pleiku	chuyên biện Đông, Tây thập hóa và mua thổ hóa.
Gobôl	chuyên làm nghề nước mắm cũng có bán đủ thập hóa và mua thổ hóa.

Tại Qui-nhơn có mở **Garage** để chữa và đóng xe, lại có bán đủ những đồ phụ tùng về xe hơi.

Mới đây có lãnh xe thơ Quinhơn Kontum.

Chúng tôi mới bắt đầu bước lên đường kinh-tế ở ăn giữ mực, buôn-bán phải chăng, xin anh em đồng bang để lòng chiếu cố cho cám ơn. **TRỊ SỰ BAN** *kính cáo*

DẦU CÙ-LÀ THIỆT

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, đã dư hai mươi năm danh tiếng, chuyên trị những bịnh sau đây rất công hiệu:

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, trị nhức đầu, sổ mũi vận mình muốn cảm, thoa vào bàn tang, lỗ mũi, và đánh xương sống vài lần thì bịnh mạnh tức thời.

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, trị đau lưng, trặt gân, sưng lắc léo, thoa nó vào, rồi lấy bông gòn quấn mấy chỗ đau ấy lại trong giây phút, bịnh được an thuyên.

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, trị đau lỗ tai, nhức răng, lấy nó mà vấy cùng nhét vào chưn răng, thật rất hay, hết đau liền

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, trị đau bụng (trúng thực) tức ngực cũng giỏi

DẦU CÙ-LÀ THIỆT, trị thương tích, thú có nọc cắn, thoa vào được bình yên vô sự.

Mỗi người bộ hành nên nhớ tùy thân một ve CÙ-LÀ THIỆT vì nó là thuốc bá chứng, nam phụ lão ấu đều dùng được cả. Xin hỏi Ông Bà có dùng thuốc qui báu này rồi, thì mới biết sự thần hiệu của nó; song phải ngừa, kẻo lầm đồ giả mạo. Muốn có dầu CÙ-LÀ THIỆT thì hãy mua thứ của nhà thuốc **NGUYỄN-VĂN-TRI**, Bào chế sư, ở Mỹ-tho, (Cochinchine) làm mới là thiệt tốt.

Thuốc bán theo lãnh hóa giao ngân. Định Giá như vầy

Bán lẻ mỗi ve nhỏ 0$30 — Bán lẻ mỗi ve vừa 0$50 — Bán lẻ mỗi ve lớn 0$80

Còn mua về bán lại, sẽ tính giá riêng, tùy theo mua nhiều hay ít

NGUYỄN VĂN-TRI *Pharmacien diplômé* BÀO CHẾ SƯ
Có bằng cấp trường Cao đẳng, Bằng-cấp
Chuyên môn và đã có làm việc Nhà Nước lâu năm

NAM-KỲ
TRỪ-TÊ, BỔ-HUYẾT, GIẢI-LAO?

Hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON

TẾ-CẤP PHÒ-NGUY TAM-THÁNH-DƯỢC

Có ba thứ thuốc hay, đã giúp nhiều bịnh mạnh nên gọi là TAM-THÁNH-DƯỢC

1· Thần hiệu tê bại hoàn. Kính cáo đồng bào ai mắc bịnh tê bại nhức nhối thế nào mau mau gởi thơ đến bổn hiệu TẠO NHƠN ĐƯỜNG *Hóc-môn* kiếp lấy thuốc trừ tê mà uống thì ắt được mạnh giỏi, giá mỗi hộp 1$20. Vì như có kẻ ngại eo nàn không tiền mà vướn lấy bịnh tê, tập tức viết thơ đến bổn hiệu vui lòng gởi thuốc cho không.

Quyết «Bất thực Ngôn»

2· Sĩ lao bổ tạn hoàn, là thứ bổ tinh thần cho qui ông qui Thầy, qui Học sanh bổ phổi trừ mệt mỏi; bổ lao giải trí. Giá mỗi hộp 1$00

3· Điều kinh bạch đái hoàn. Qui cô, qui Bà dùng bổ huyết điều kinh và trừ Bạch Đái ba trứ xây xẩm, hết xót ruột, hết nhức mỏi, đặng tư nhuận da thịt rất hay mỗi hộp 1$00

Bổn hiệu có chế LÃO-THỰC ĐỊA cửu chưng cửu sái và LỘC-GIÁC GIAO nếu kỳ thương hang, để làm tễ, hoặc đăng than mà uống bổ, mỗi lượng giá 1$00

Thưa qui vị đồng bào 3 thứ thuốc nói trên đây, toàn là tánh chất cao lương phong vị tinh chế. THỈNH qui Cô, qui Thầy dùng mà bồ dưỡng thì ắt được khương cường qui thể thấy linh nghiệm chẳng hề sai.

CÁCH GỞI: *Mua thuốc, thơ, hoặc Mandat thì đề*

M. TRƯƠNG MINH Y *Directeur TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG,*
N° 4 *Rue de la Gare* **HÓC-MÔN** *(GIA-ĐỊNH)*

Qui ngài có mua ba thứ thuốc đây, xin nhớ mua mandat gởi trước tiện hơn chớ poste Hóc-môn không có cách gởi contre remboursement

Muốn đến bổn hiệu do ngay bến xe lửa đậu.

HIỆU THUỐC MỚI MỞ Ở HUẾ

Tham-Thiên-Đường Đại Dược Phòng ở số nhà 100 PHỐ CHAVASSIEUX thành phố HẢI-PHÒNG, chủ nhân là TRẦN-ĐỨC-TÁM, có bằng cấp của trường-Học Quảng-Đông Công-Y-Học-Đường và chứng thư Nhật-Bản, xem mạch theo lối mới, chế thuốc theo Hóa Học, chữa đủ các bệnh người nhớn trẻ con có cả Máy-Điện để chữa các bệnh Hiêm, GIỒNG-RĂNG CHỮA-RĂNG, Giậy Học thuốc theo cách Hàm-Thụ.

Nay cần dùng nhiều Đại-lý ở các tỉnh trong tam-kỳ, Trung Bắc Nam và Ai-lao Cao-Mên, để bán thuốc cao đơn Hoàn tán. Ai muốn làm ĐẠI-LÝ xin gửi thư về lấy chương-trình và điều-lệ ngay, ngài nào muốn lấy Catalogue, xin gởi về 0$06 timbre Poste.

Còn ở **HUẾ THỪA THIÊN** và **TOURANE** ai muốn **MUA THUỐC** hoặc xin làm **ĐẠI LÝ** nơi ở thì cứ viết thơ cho ông **TRẦN-KIÊM QUẢN**, Cinéma **TÂM-TÂN HUẾ** hoặc đến nhà ông ở **ĐƯỜNG ĐÔNG-BA** mà thương lượng.

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG DƯỢC PHÒNG
N° 100 Boulevard Chavassieux N° 100
HAIPHONG

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hang bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN-LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant Huỳnh-thúc-Kháng